

70

arg. 40

I O. G E O R G I I E S T O R

CONSIL. AVLICI SAX. PROF. IVR. ORD. TRIBVNALIS SERENISS.
SAXONIAE DVCVM QVOD IENAE EST FAC. ICTORVM
ITEMQVE SCABIN. COLLEGII ADSESSORIS
ORDINIS SVI H. T. DECANI

C O M M E N T A T I O

DE

I V R E E X C L V S I V A E

V T A P P E L L A N T

Q V O

C A E S A R A V G V S T V S

V T I P O T E S T Q V V M P A T R E S P V R P V -

R A T I I N C R E A N D O P O N T I F I C E S V N T

O C C V P A T I

Q V A A D

D I S S E R T A T I O N E M I N A V G V R A L E M

V I R I

P R A E N O B I L I S S I M I A T Q V E E X P E R I E N T I S S I M I

D N. I O A N N I S F R I D E R I C I I V N I I

M E D I C I N A E L I C E N T I A T I

I V R I V M B O N A R V M Q V E A R T I V M P A T R O -

N O S A T Q V E C V L T O R E S

E A Q V A D E C E T O B S E R V A N T I A A T Q V E H V M A N I T A T E

I N V I T A T.

I E N A E L I T T E R I S R I T T E R I A N I S.

CO M M E N T A R I O
DE
I V R E E X C L U S I V A E
C A E S A R I S
P R O P O S I T O N E
D I S S E R T A T I O N E
A U T O R I S
D O M I N I
J O H A N N I S
B O N A R V M O V E
A R T I S M A G I S T R I
P R O F E S S O R I S
P U B L I C I
P R O P O S I T O N E
D I S S E R T A T I O N E
A U T O R I S
D O M I N I
J O H A N N I S
B O N A R V M O V E
A R T I S M A G I S T R I
P R O F E S S O R I S
P U B L I C I

x conclavi, quod adhuc romae congregatum est, ad eligendum pontificem, occasionem petiui, paucis agendi de iure caesaris circa exclusiuam, quippe cuius vocis frequens est vsus hoc tempore, licet eius vis et potestas non adeo omnibus sit rite cognita atque probe perspecta.

Exclusiuam igitur voco praecipuum imperatoris romani, quo hic, tanquam aduocatus ecclesiae candidatum pontificatus debito tempore parum idoneum potest declarare.

Quiuis primo obtutu animaduertit, mihi hoc loco non esse sermonem de exclusiua, vt vocant, qua inter se vtuntur cardinales, pontificem electuri. Enimuero haec notat determinatum numerum suffragiorum, ne quis ad fastigium pontificatus ascendat. Verbi

A 2

gratia,

3719

gratia, si fingas, conclaue complecti quinquaginta duos cardinales; tum decem et octo suffragia, contra aliquem in scrutinio lata, efficere possunt, ne hic nanciscatur coronam pontificalem; si de adoratione sit sermo, e LII. cardinalium suffragiis septemdecim sufficiunt ad excludendum aliquem ex ordine dignitatis pontificiae candidatorum. Haec autem exclusiua ita vocari solet per oppositionem inclusiuae, quippe quae dicitur adesse, si quis per scrutinium nactus fuerit suffragia triginta et quinque, triginta contra ac sex per adorationem.

Verum enim vero ad caesaris augusti exclusiuam, vt vocant, redeo, atque illam praecipuum ideo adpello, quia ista caesari non tanquam regi potentissimo, sed quatenus aduocatus est ecclesiae romanae, competit. Intuitu candidati pontificalis honoris hoc ius caesar exercet, quoniam alius, qui non est cardinalis, etiam creari potest pontifex, teste P. FRANCISCO SCHMIER in *iurisprudencia canonico ciuili* libro I. tractatu III. capite I. sectione VI. n. 662. p. 303. cum quo facit IACOBVS COHELLIVS in *notitia cardinalatus* capite

pite

pite xvi. priuilegio i. p. 156., qui tamen existimat, eiusmodi electum per cardinales ordini horum prius adscribendum esse, ob canonem III. distinctione LXXIX.

Debito tempore uti solet imperator hac praerogatiua, id est nondum publicatis suffragiis, quum alias candidatus ius quaesitum fuisset adeptus, prout docet caput LVIII. *X. de electione et electi potestate.* Minus aptum declarat candidatum, atque, se nec velle nec posse hunc habere in numero legitimorum pontificum, significat imperator.

Cuncta, quae modo dixi, ut fiant clariora, obserues, velim, quod caesar hac praerogatiua gaudeat tanquam aduocatus ecclesiae romanae. Haec sententia est ipsius caesaris, quam comprobant complures legatorum caesareorum orationes, ad purpuratos patres habitae. Lege cum primis cardinalis ab Althan sermonem, quem anno cIo Idccc xxi. apposite dixit ad senatum purpuratum. Ex eadem causa orator caesaris cardinales reddidit certiores, quod his praesidio is sit futurus, ac defensionem eorum velit suscipere.

A 3

Primus,

Primus, qui e francorum gente defensionem ecclesiae romanae in se suscepit, est Pipinus breuis, Caroli magni pater. Is enim, huiusque, quem dixi filius, sub nomine patricii obtinuerunt romanae ecclesiae patrocini-um atque principatum et summum domi-nium in urbem romam. Testis omni exceptio-ne maior est canon XXII. distinctione LXIII., cuius rei veritatem ipse, licet repugnanter, agnouit cardinalis COELEST. SFONDRATI *de regali sacerdotio* libro I. §. v. n. 5. p. 180.

Nihil noui hoc erat, quod adeptus fuerat Pipinus, siquidem fide monumentorum histo-ricorum constat, quod imperatores cum ro-mani, tum byzantini aliique reges, praero-gatiua quadam fuerint gauisi intuitu de-ligendi pontificis. Etenim, Valentiniano imperante, praefectus urbis Damasum ponti-ficem auctoritate sua firmavit ob iusta veri-tatis suffragia, vt loquitur AMMIANVS MAR-CELLINVS libro XXVIII. capite III.

Honorius imperator, quid iuris sit de dubia pontificis electione, disertis verbis con-stituit, id quod liquet e canone VIII. distin-ctione LXXIX, atque e CAESARIS BARONII *annali-*

annalibus ecclesiasticis ad annum ccccxviii. sq. Ut iam non dicam de aliis, quae commemorat PETRVS DE MARCA *de concordia sacerdotii et imperii* libro viii. capite ix. §. ix. p. 1140. Immo probatum dedit IO. GE. AB ECKHART *in commentariis de rebus franciae orientalis* tomo ii. p. 127. 190. 216. 372. sq. 389. sq. 435. et 584. quod pontifices non ante inaugurauerit clerus, quam caesar eorum electionem confirmasset.

Odoacer ipse, rex ostrogothorum, etiamsi aliam, quam pontifex coleret religionem, suum ius circa electionem pontificis strenue vindicauit, teste CAESARE BARONIO l. c. numero x. De Theodorico rege perhibet ANASTASIUS *in vita Symmachi* p. 84. editionis romanae, quod ille iusserit, vt Symmachus ac Laurentius, pontificalis dignitatis candidati, Rauennam ad se peruenirent. Compara LVITPRANDVM ticinensem diaconum *in libro de pontificum romanorum vitis* p. 238. editionis antuerpiensis, et MAGNI AVRELII CASSIODORI *variarum* librum viii. epistola xv.

Athalarici et Theodehati, regum iura
circa

circa electionem pontificis perspicua sunt, et quasi oculis iudicari possunt. Testantur, quae dixi, monimenta publica, quae hac de materia leguntur apud CASSIODORVM *vari-
arum* libro I. epistola VI, 30. libro II. episto-
la XVI, 24. libro III. epistola XII. libro VIII.
epistola I. II. III. IV. libro IX. epistola XV. XIX.
libro X. epistola IV. XII. XVI.

Posteaquam Belifarius romam expugnasset, non potuit pontifex, quin confirmationem suae dignitatis peteret ab imperatore constantinopolitano, prout docuere P. IOAN. MABILLON in *commentario in ordinem romanum* §. XVII. Cuncta haec ex instituto insigni eruditionis adparatu luculentissime confirmavit dn. ERNESTVS SALOMO CYPRIAN, in senatu sacro, qui gothae est, praefes vicarius gravissimus, in *der überzeugenden belehrung vom ursprung und wachsthum des pabstthums* capite XII. p. 326-351. Evolve pariter viri celeberrimi dn. IO. IACOBI MASCOV *geschichte der teutschen* tomo II. observatione XVII. p. 113. sqq. Praeterea velim, notes formulam, qua exarchi pontificis electionem ratam habere soliti sunt, quae legitur in *libro diurno romanorum pontificum*, edi-
to

to opera IOANNIS GARNERII, capite II. titulo IV. p. 16. sqq.

Nec ipsi pontifices infitias ire potuerunt, quod reapse sub imperio et dominio caesaris vixerint, praesertim, quod ad urbem romam attinet, prout fatetur Gregorius II. in epistola, quam dedit ad Vrsum, ducem venetiarum. Compara NATALEM ALEXANDRVM in *historia ecclesiastica veteris nouique testamenti* tomo IV. seculo IV. dissertatione XXV. propositione IV. p. 314. Demonstravit quoque IO. GEORGIUS AB ECKHART in *commentariis de rebus franciae orientalis* tomo II. p. 236. sq. quod pontifices obnoxii fuerint caesari, atque eius iudicio, quod ad secularia attinet, paruerint. Eam ob causam caesarem, venientem, adorant, teste eodem loc. cit. p. 4. ac annos imperatoris in litteris suis, quas bullas vocant, adhibuerunt, obseruante eodem loc. cit. p. II. 18. 588. et 775.

Idcirco quiuis facile causam inuenire poterit, cur Paschalis I. anno MDCCCXVII. nuncios ad Ludouicum pium, imperatorem, miserit, pontificem excusaturos, quod pontificatum occupauerit, idque insciente cae-
B
fare,

sare; caussabatur enim, quod hoc inuitus egerit.

Hinc ratio in promptu est, quare pontificem inaugurare nequiuerint clerici, nisi praesens esset legatus caesaris. Audias verba iurisiurandi, quo Eugenius II, clerum ac populum romanum Ludouico et Lothario, regibus anno 1000 xxiv. deuinxit: „mitto ego ille - - - et qui electus fuerit, me „consentiente, consecratus pontifex non fiat, „priusquam tale sacramentum faciat in praesentia missi domini imperatoris et populi - - -. Euolue LVDOVICI ANTONII MVRATORII *Scriptores rerum italicarum* tomo I. parte II. p. 184. ANTONII PAGI *criticam historico-chronologicam in uniuersos annales ecclesiasticos* CAESARIS BARONII, ad annum 1000 xxv. §. XXIX. et I. DV MONT *corps uniuersel diplomatique du droit des gens* tomo I. p. 8. n. 12. Exemplo Benedicti III. hoc firmat ANASTASIVS l. c. p. 399. Vindicias iuris imperatorii Paschalis tempore inuenies apud STEPHANVM BALVZIVM *innotis ad Agobardum* p. 122. Simile occasione Sergii II. testantur *annales Bertiniani* ad annum 1000 xliv. et dn. HENRICVS

DE

DE BÜNAV TOMO III. *der teutschen kayser und reichs-historie* p. 28. Adde quoque IOANNEM DARTIS p. 145. *operum*.

Ioannem XII. pontificem ius circa electionem pontificis confirmasse atque Ottoni I. attribuisse, commemorat IOANNES CABASSUTIVS in *notitia ecclesiastica historiae et conciliorum* p. 367. De Henrico III. imperatore idem fatetur ille, quod hic nimirum vindicias egerit hac in parte iuris caesarei, vide p. 387. n. 8. 9. 10. 11. et 12. Quamuis comminiscatur, quod exceptio vis ac metus inualida reddat haec iura. Verum hac ratione nihil validi ageretur inter summos imperantes.

Quum itaque imperatores romani praecipuo iure circa electionem pontificis sunt gauisi, id quod etiam obseruauit EVERARDVS OTTO in dissertatione *de iure imperatoris circa electionem pontificis romani* capite II., atque in hodiernum vsque diem sunt aduocati ecclesiae romanae, teste capitulatione Caroli VI. articulo I.; explorata veritas est, quod ius exclusivae, quo caesar uti potest, sit diuersum ab illo, quod galliae et hispaniae reges interdum exercere solent.

Nititur enim horum exclusiua partim metu schismatis, partim originem suam traxit ex aemulatione, quae inter imperatorem illosque erat, dum cum caesare galli aequo et pari iure viuere summopere contenderunt, atque in horum odium quoque hispaniae reges pares caesari putari voluerunt. Cui accedit, quod hispanos praecipue arcana mouerit ratio, ne facile concederent, eligi pontificem, a quo sibi foret metuendum, propter regnum neapolitanum. Alia inuenies apud GABRIELEM A DARZO, hispanum, in libro eleganti *de voto et iure exclusiuo in conclauis*.

Hoc ius exclusiuae caesar alio tempore exercere nequit, nisi quum vacat solium pontificis, et de nouo pontifice designando cogitant purpurati patres, in vaticanum inclusi. Impenso pretio a caesare fit legatio. Siquidem sumtus legationis et itineris, qui cardinalibus germanicis exsoluuntur, numerum 200000. florenorum facile superant. Interim caesar, vt curae cordique habeant salutem ecclesiae cardinales, adhortari eos potest, exemplo Friderici II. caesaris, cuius litteras, grauem increpationem spirantes, hoc
de

de argumento refert ODORICVS RAYNALDVS *annalium ecclesiasticorum* tomo XIII. p. 515. Hodienum imperatores in litteris, quibus cardinalibus significant dolorem, ex morte pontificis perceptum, hortatores sunt, ad salutem ecclesiae probe obseruandam in deligendo pontifice.

Quam primum vero ii, quibus curam harum rerum demandauit imperator, animaduertunt, in medium adferri candidatum, qui alterius regis est fautor, aut, ita est comparatus, vt eius mores displiceant caesari; eo casu hortari solent purpuratos, vt de sententia, talem deligendi, decedant, et simul grauissima eiusmodi electioni inferunt impedimenta.

Enimuero perquam difficulter ad exclusiuam progredi solet imperator, et, quamdiu alia suppetunt remedia, tamdiu exclusiuam ille non exercet. Vbi vero periculum instat, ibi solemnibus verbis declaratur exclusiua, vti factum anno cIo Iccc XXI. quum cardinalem Paolucci cardinalis ab Althan rite recusaret nomine caesaris.

In conclauis hoc ius exercet caesar augu-

B 3

stus

stus per eum cardinalem, cui copiam et facultatem agendi hoc dedit. Atque hic, ne fiat electio cuiusdam candidati, vehementer recusat vel iussu expresso caesareo, vel sub sperati. Sic quoque cardinalis Bentivoglio intercessit nomine hispaniae regis, anno cIo Iccc xxx., ne cardinalis Imperiali nancisceretur coronam pontificalem, id quod hic rex deinde ratum habuit.

Instituti nostri ratio hic non fert, vt de conclavi multis agamus. Est id locus, in quo cardinales post exequias pontificis defuncti cum personis, quarum auxilio indigent, includuntur, vt ibi nouum deligant pontificem. Cuius purpurato patri adsignatur spatium, quod latum est XVIII. vel XX. pedes, eiusdemque longitudinis. In eo praeparantur coenaculum, cubiculum et loca, vbi commorantur famulus et contubernales, vulgo conclauistae. Non nullis placent duae contignationes habitationis suae. Quaeuis aedificula pariete intergerino, non ex argilla, misto acere, confecto, nec lapidibus aut lateribus exstructo, sed panno distinguitur ab aliis cardinalium casis.

Grego-

Gregorius X. is est, qui, vt cardinales electionis negotium accelerarent, anno cIo cclxxiv. sanxit, vt in conclaue includerentur illi, ac, elapso triduo, pane, vino et aqua eos contentos esse iussit, quam rem fuse enarrauit ODORICVS RAYNALDVS tomo xiv. *annalium ecclesiasticorum* §. xxiv. sq. p. 224. sqq. Legere poteris ipsam sanctionem inter *sacro-sancta concilia studio PHILIPPI LABBE et GABRIELIS COSSART edita*, tomo xi. parte i. p. 975. et in *actis conciliorum*, quae collegit IOANNES HARDVINVS, tomo vii. col. 706. sq.

In eo quidem erat Adrianus V., vt hanc constitutionem mitigaret: verum Nicolaus IV. anno cIo cclxxxix. et Coelestinus V. anno cIo ccxciv. eandem suo vigori pristino, quod ad inclusionem in conclaue restituerunt. Modum electionis tandem perfecit Gregorius XV. anno cIo lccxxi. ac Urbanus VIII. eandem sanctionem anno cIo lccxxv. confirmavit et adprobavit.

Constitutio, de qua dixi, Gregorii XV. prostat tomo iii. *magni bullarii romani*, quod LAERTIVS CHERVBINVS et alii collegerunt, p. 444-448. Confirmatio et adprobatio huius

ius

ius sanctionis reperitur tomo v. l. c. p. 93. sq. Adde quoque ea, quae antea constituta de electione pontificis leguntur, et quidem a Symmacho canone II. distinctione LXXIX. a Nicolao II. canone I. distinctione XXIII. ab Alexandro III. capite VI. X. *de electione*, a Gregorio X. capite III. X. eodem titulo, a Clemente V. in clementina II. d. t. et a Pio IV. tomo II. *magni bullarii romani* p. 97.

Mireris haut dubie, quod conclaue omnis humanae sapientiae, artium quoque occultarum, machinationum et consiliorum callidorum theatrum a non nullis dicatur: quum tamen ipsi cardinales sancte adiurare soleant his verbis: „testor Christum dominum, qui me iudicaturus est, me eligere, quem secundum deum iudico eligi debere, et quod idem in accessu praestabo.

Non dubito igitur, fore quosdam, qui non facile ad credendum illud inducentur, quod memoriae prodidit IOAN. GEORGIUS KEYSLER, V. C. in *der neuesten reise* p. 593.: *es ist bekannt, inquit, wie wæhrender pæbstlichen wahl anno cld lccc XXI. der eifer der partheyen so weit gegangen, daß es darüber zum handgemenge, stossen*

stossen mit füßen, und werfung des dintenfassés gekommen. Davia, Albani, Pamphili und A. sind in alle diese händel vermischet gewesen, und ist kein wunder, daß unter den bedienten des conclavis allezeit einer oder zween chirurgi ernennet werden.

Ceterum Gregorius XV. hanc formam electioni pontificali praescripsit: quod si electio huiusmodi aliter celebrata fuerit, quam in conclavi clauso, vel aliter, quam per secreta schedularum suffragia, duarum ex tribus partibus cardinalium in conclavi praesentium, in scrutinio, seu scrutinio et accessu, electi suffragio non computato, vel per viam compromissi, ab omnibus cardinalibus similiter in conclavi praesentibus, nemine dissentiente initi, et ita, ut nemo se ipsum elegerit, vel quasi per inspirationem nullo praecedente de persona speciali tractatu, omnium pariter cardinalium, praesentium in conclavi, communiter nemine itidem dissentiente, per verbum: eligo, intelligibili voce prolatum, aut scripto, si voce non potuerit, expressum, nulla sit.

E quibus hoc praesertim videtur obseruandum: quod, si duae tertiae, ut loquuntur, de aliquo consenserint, et obseruatum sit, quod electus semet ipsum designauerit, tunc electio fit irrita. Dein absentium cardinalium nulla

C

plane

plane habetur ratio, adeo vt hi suffragia sua ne alteri quidem curanda possint committere, notante EMANVELE GONZALEZ TELLEZ in *commentariis ad decretales* libro I. tit. VI. p. 246.

Mos etiam ita fert, vt peruestigent quidam esculenta, quae perferuntur ad cardinales in conclaue. Sed audias, quaeso! KEYSLERVM p. 615. l. c. sic commentantem: *die visitation (der speisen) - - aber ist so schlecht, daß ich mir getraue, ein kleines kind, im fall es nicht schrie, ungehindert mit hinein zu bringen. Der gouverneur des conclavis stehet zwar dabey, wenn seine bedienten die kærbe und kisten aufmachen, allein es geschiehet weiter nichts, als daß man nur dasjenige, so oben an lieget, anschauet, und den deckel mit einer reuerenze wieder zumachet.*

Re adhuc integra intercessio fieri debet, ne scilicet persona quaedam, cui fauere nequit caesar, eligatur, vt iam antea monui. Constat enim inter omnes, quod, electione rite peracta, omnis variandi potestas eligentibus sit adempta, vide caput LVIII. X. *de electione et electi potestate.*

Quapropter prius intercedat is, cui in mandatis data est reiiciendi potestas, quam vltima
sche.

schedula scrutinii fuerit lecta. Quod si caesaris mandatarius hoc tempus neglexit, exclusiua nullius erit ponderis. Sin autem id agit, vt, quam primum ipsi vero videtur simile in ipso scrutinii actu, candidatum per maiora suffragia lectum iri, cuius mores molesti videntur caesari, missis ambagibus intercedat electioni eiusmodi candidati; tum hoc rite obseruato, a patribus purpuratis reuerenter colenda erit voluntas caesaris, eiusque mandatarii. Enimvero quum is tanquam aduocatus ecclesiae gaudet iure, declarandi aliquem parum idoneum ad pontificatum, irrita foret electio, quae caesaris desiderio refragaretur. Vides itaque, quod is, quem caesar recusat, pontificalis honoris particeps et compos fieri nequeat.

Ex dictis manifestum est, quod auctoritas caesaris eo tempore, quo de eligendo pontifice agitur, non sit adeo exigua, vti multi sibi persuadent. Mirari interea subit, quomodo fieri queat, vt homines, quos germania aluit, eo audaciae prolabi queant, vt tam inconsulte, quam incaute docere non sint veriti, ea, quae caesares olim egerunt, quum pon-

tifex esset eligendus, vsurpationes fuisse, adeoque vlla iuris specie ac fundamento niti exclusiuam caesaris, tacite negare. Loquatur P. FRANCISCVS SCHMIER *iurisprudentiae canonico-ciuilis* libro I. tractatu III. capite I. §. I. numero 630. sq. p. 301.: *ex quibus omnibus infertur, aut imperatores ius eligendi S. pontificem nunquam habuisse, aut saltem iure, quod habebant, iuste et legitime excidisse, cum suo proprio et magno totius ecclesiae bono, non obstantibus acatholicorum calumniis.* Eadem chorda oberrauit IO. FRANCISCVS BESSEL in *dissertationibus ad ius publicum romano ecclesiasticum* p. 155. eundemque errorem errarunt complures, et simili ratione halucinantur adhuc plurimi.

At vero horum hominum philosophia ita videtur esse comparata, vt consona sit dogmati eorum, qui effata Christi ita perturbant et inuertunt, vt malint statuere: denegate caesari, quae sunt caesaris; quum tamen verum sit, quod soluenda sint caesari, quae sunt caesaris, et quae dei deo. Rectius de hac re iudicauit F. CHRISTIANVS LVPVS, louanienfium quondam professor, parte IV. *operum*, capite V. *dissertationis de regia antislitum nominatione*

me

*ne p. 132. qui, omnes, inquit, a regibus nominatos
episcopos nolim de plena intrusione aut diuina offen-
sa damnare.*

Verum hic filum abrumpo, et ad prae-
stantissimum iurium candidatum

V I R V M

PRAENOBILISSIMVM ATQVE EXPERIENTISSIMVM

DN. IO. FRIDERICVM
IVNIVM,

MEDICINAE LICENTIATVM CLARISSIMVM,

me conuerto, quippe qui, licet in medicina
suam quoque testatus sit diligentiam, ac in
ordinem licentiatorum medicinae se adscri-
bi voluerit, rerum suarum tamen ita sategit,
vt suum praecipuum studium posuerit in iu-
risprudentia, et ad hanc mentem suam cum
primis adpulerit. Eam ob causam experien-
tissimo nostro medicinae licentiato, honores
iuridicos a nobis modeste petenti, eo minus
deesse potuimus; quum nobis illius eruditio
iam satis esset perspecta. Et dum, explora-
tis deinde illius viribus, solidam iurispruden-
tiae cognitionem in eo deprehendebamus,

C 3

NOB

non dubitauimus, ne vllus de hac re scrupulus superesset, ipsi occasionem praebere, excellentes ingenii sui vires publico specimine commonstrandi omnibus. Antequam vero hoc fiat, recepta in nostra academia consuetudo postulat, vt eius vitam, studiorumque, quam tenuit, rationem paucis exponamus; malumus vero hoc ipsius candidati verbis, quam nostris peragere:

Lucem, inquit, adspexi Onoldi Francorum, anno MDCCXIV. Pater mihi est CHRISTIANVS FRIDERICVS IVNIVS, qui tunc temporis iudicii imperii prouincialis adfessor erat, nunc vero apud celsissimos comitis Rutheno-Obergreizensis tutores, regiminis et consistorii directoris munere fungitur. Matrem, ante aliquot iam annos pie defunctam, habui MARIAM CATHARINAM, filiam IOANNIS CHRISTOPHORI DE STETTEN, rei-publicae Francofurtanae ad Moenum proconsulis, et ELISABETHAE CHARLOTTAE DE DAMM. Ab his parentibus optimis et domesticis praeceptoribus educatus, anno MDCCXXXII. circa festum paschatos huius almae Salanae ciuis factus, in philosophicis et mathematicis illustrem HAMBERGERVM.

RVM, B. KOEHLERVM, et dn. M. CARPOVIVM; in iure vero viros illustres et excellentissimos, BUDERVM et HEIMBURGIVM, nec non excellentissimum dn. professorem ENGAVIVM, et consultissimum dn. D. MOTERVVM, duces secutus fui. Quadriennio hac ratione transacto, variae mihi rationes persuaserunt, vt Fridericianam quoque academiam famigeratissimam salutarem; qua de causa anno M DCCXXXVI. tempore vernali eo adpuli, et inter iurisconsultorum scholas, illustris BOEHMERI, et illustris HEINECCII lectionibus potissimum interfui. Cum autem proprii corporis valetudo satis infirma stimulum mihi adderet medicæ artis ad discendae, hoc studium cum iurisprudencia coniunxi, et trium annorum, ac dimidii spatio ad ductum virorum illustrium et excellentissimorum, HOFFMANNI senioris, IVNCKERI, BASSII, CASSEBOHMII, cet. in illud incubui; anno etiam praeterito, dissertatione inaugurali de morbis spasmodico-conuulsivis publice habita, gradum licentiati consecutus fui. Tandem parentis ex consilio hac iterum rediens, vt via ad adipiscendos in utroque iure honores mihi rite pateret, illustri iurisconsultorum collegio ad examina debita subeunda demisse me obtuli.

Eius

Eius ergo dissertationi *de vitiis pecorum venalium*, quam die x. augusti horis locoque consuetis publice defendet, VT PRORECTOR academiae magnificus, PRORECTOR designatus, illustrissimi sacri romani imperii COMITES, ceterique academiae PROCERES, omnes iurium ac bonarum artium fautores atque cultores interfint, auresque praebeant beneuolas, ea, qua par est, humanitate et obseruantia rogantur atque inuitantur. P. P. Ienae die vii. augusti anno
 cIo Mccc xxxx,

